

Hvert år har Fogh-regeringen sat Danmarksrekord i nye regler – Nu er det slut – Antallet af nye regler og love er faldet med hele 33 pct. – Det kan betyde flere hænder til arbejdsstyrken – KLs formand Erik Fabrin foreslår regelstop i fem år – Kvalitetsreformen kan dog føre til flere regler

Regelkurven er knækket

MM | Afbureaukratisering

Medarbejderne i daginstitutioner, på plejehjem og sygehuse skal bruge mere tid på pleje og omsorg og mindre tid på administration. Det er målsætningen for regeringens store afbureaukratiseringsplan.

Det er ikke første gang, at en regering sætter gang i en operation regelstorm. Det er tidligere sket under Schlüter, Nyrup og Fogh – men uden større resultater.

I de kommende uger vil Ugebrevet beskrive, hvorfor det er så svært at afbureaukratisere, og hvad det kræver at gøre projektet til en succes.

DET OMFATTENDE REGELTYRANNI er overraskende på retur. For første gang i Fogh-regeringens periode er det lykkedes at knække kurven, så regelmøllen nu taber fart. Da Folketinget gik på sommerferie i år, havde det vedtaget hele 33 pct. færre love, bekendtgørelser og øvrige regler i forhold til folketingsåret før. Det viser en endnu ikke offentliggjort undersøgelse foretaget af Dansk Erhverv.

Adm. direktør i Dansk Erhverv, Jens Klarskov er begejstret for udviklingen, men opfordrer regeringen til at holde fokus på afbureaukratiseringen. "Vores medlemsvirksomheder bliver meget glade for denne udvikling. For de mange regler er både byrdefulde og besværlige. Hvis virksomhederne nu får mere tid til at udvikle deres forretning og opdyrke nye markeder, vil det kaste meget af sig. Så mangler vi bare, at vi får afskaffet endnu flere regler, end der bliver vedtaget. Derfor vil jeg opfordre regeringen til at forsætte afbureaukratiseringen og gøre Danmark til et af de bedste lande at drive erhverv i," siger Jens Klarskov.

Siden VK kom til magten i 2001, er antallet af love og bekendtgørelser ellers steget markant år efter år på trods af løfterne om at afskaffe regelbureaukratiet. Hvert år har Fogh-

regeringen således sat ny danmarksrekord i antallet af nye regler.

Det kulminerede i folketingsåret 2006-07, hvor regelmøllen kværnedede hele 1.856 nye love og bekendtgørelser ud. I det seneste folketingsår har politikerne "kun" vedtaget 1.251 nye regler – et fald på 33 pct. Se figur 1.

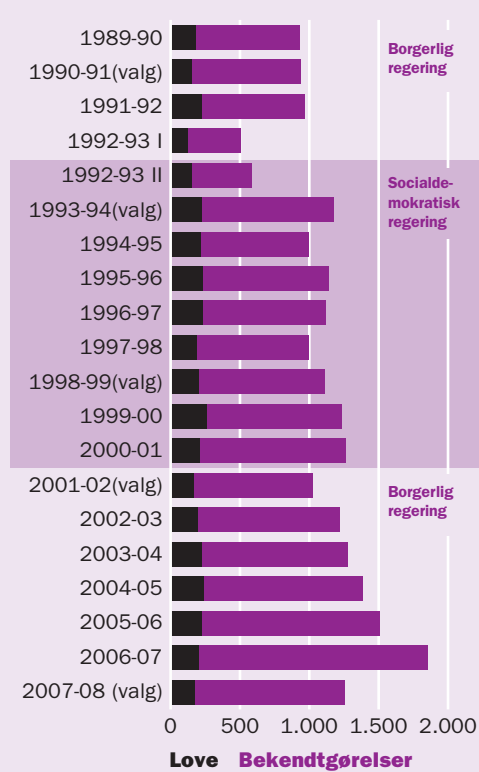
Færre nye regler kan være med til at skaffe flere hænder til arbejdsstyrken. For det enorme regelrytteri har medført store administrative byrder for private og offentlige virksomheder, som lægger beslag på en stigende del af arbejdskraften. Derfor har erhvervslivet længe efterlyst en grundig udrensning i regeljunglen.

Også kommuner og regioner har længe presset på for en afbureaukratisering. Talrige undersøgelser har i de senere år dokumenteret, at offentlige ledere og ansatte er ved at drukne i papirarbejde. Detailregulering, øgede krav om dokumentation og kvalitetsstyring stjæler flere og flere ressourcer fra velfærdssamfundets kernetropper, så de får mindre tid til at passe børn, undervise skoleelever, skaffe ledige i job og behandle patienter.

Formanden for KL, Erik Fabrin, opfordrer regeringen til at indføre et decideret regelstop i en årrække. "Jeg foreslår, at vi i de næste fem år gennemfører et regelstop i både staten og

MM | Regelmøllen taber fart

Antallet af regler og love siden 1990

Figur 1: Antallet af nye regler faldt med hele 33 pct. sammenlignet med forrige folketingsår.

Kilde: Folketinget og Dansk Erhverv.

kommunerne. Der skal ikke vedtages en ny regel, uden at en tilsvarende regelbyrde afskaffes i samme omgang. Det er samme tankegang, som skattestoppet bygger på. Erfaringerne har jo vist, at det hele tiden går galt, når det bare bliver ved ord og programmerklæringer, som ikke bliver fulgt op konkret ude i de enkelte ministerier,” siger han.

Afbureaukratisering er i forvejen en centralt element i regeringens store kvalitetsreform af den offentlige sektor. Men en række initiativer trækker i den modsatte retning. Det drejer sig bl.a. om nye krav om dokumentationsmålinger, akkrediteringer og standardiserede brugerundersøgelser. Også Den Danske Kvalitetsmodel på sundhedsområdet kommer til at stjæle en masse af lægernes og sygeplejerskernes tid.

Politikere har lovkløe

Afbureaukratisering handler ikke kun om antallet af love og regler. En enkelt lov kan forårsage væsentligt mere bøv og papirarbejde end ti andre tilsammen. Derfor er det faldende

antal regler ikke en skudsikker dokumentation for, at bureaukratiet og de administrative byrder er blevet væsentligt mindre.

Faldet i antallet af nye regler er dog så dramatisk, at det er en rimelig klar indikation på, at bureaukratiet er blevet mindre. Men kommunerne efterlyser nu, at regeringen går skridtet videre med et egentligt regelstop.

Erik Fabrin mener, at politikerne på Christiansborg har for meget lovkløe, når der dukker nye enkeltsager op i medierne. Det seneste skud på stammen kom torsdag i sidste uge. Dagbladet B.T. bragte en historie om, at mange indvandrerbørn i Københavns Kommune skulder fra skolen efter sommerferien. Det fik straks velfærdsminister Karen Jespersen på banen. Hun vil nu ændre loven, så kommuner skal tage børnechecken fra forældrene, hvis børnene ikke møder op. Og dermed er kimen lagt til endnu en lovregulering, som får konsekvenser for alle landets 98 kommuner.

Når KL-formanden lige foreslår et femårigt stop, hænger det sammen med den deal, som regeringen og kommunerne indgik i den nye økonomiaftale for 2009. Her har kommunerne sagt ja til at effektivisere for 1 milliard kr. om året fem år i træk. Til gengæld har regeringen forpligtet sig til at levere halvdelen – altså 500 millioner kr. årligt – gennem bl.a. en afbureaukratisering og færre regler.

Erik Fabrin mener, at politikerne ikke kan nå dette ambitiøse mål, hvis der hele tiden bliver lagt nye regler oven i de eksisterende. “Regeringen bliver jo nødt til at skaffe sig et overblik over, hvordan den kan levere initiativer for 500 millioner kr. Hvert ministerium kan så lave kvoter og fryse sig fast på dette regelniveau i de næste fem år. På samme måde vil jeg opfordre kommunerne til kritisk at gennemgå deres egne interne regler,” siger kommunernes førstemand.

Også regionerne har blæst til kamp mod bureaukratiet. De vil om kort tid bede alle deres ansatte om at komme med eksempler på bureaukratiske regler, der stort set er spild af tid.

“Vi vil forsøge at få nogle tilbagemeldinger om, hvad de opfatter som administrativt bøv og overflødige regler. Vi vil så smide de konkrete eksempler på bordet foran regeringen på et tidspunkt en gang til foråret,” siger formanden for Danske Regioner Bent Hansen (S).

Også vælgerne efterlyser klart mindre politisk regulering. Det fremgår af en undersøgelse, som Catinét har foretaget for den liberale tænketank CEPOS.

Regelstop i fem år

Når en ny lov bliver vedtaget, skal en gammel lov afskaffes, foreslår KL.

MM | Vælgerne ønsker mindre regulering

Procentforskel mellem vælgere, som mener, at der reguleres for meget minus vælgere, der mener, at der reguleres for lidt¹

Figur 2: Et flertal i alle partiets vælgerkorps mener, at der reguleres for meget.

Note¹: Mest enig med A minus mest enig med B. A: "Politikerne blander sig i stigende grad i ting, som de ikke burde blande sig i." og B: "Politikerne bør i større omfang end nu regulere borgernes adfærd og samfundets institutioner."
Kilde: CEPOS.

Fingrene væk

Vælgerne mener, at politikerne blandet sig for meget.

Næsten seks ud af ti vælgere mener, at politikerne blander sig i ting, de ikke burde blande sig i. I alle politiske partier er der markante flertal, der mener, at politikerne regulerer for meget. Se figur 2.

CEPOS selv foreslår derfor også et regelstop, så en ny lov kun kan gennemføres, hvis en anden gammel lov eller bestemmelse samtidig afskaffes. "Der vil altid være et pres for at få mere lovgivning på grund af de mange enkelt-sager. Men presset for at få fjernet lovgivning er ikke så stærkt. For der opstår sjældent en enkelt-sag, som kan få en eksisterende lovgivning fjernet. Det skal et reguleringsstop rette op på," siger forskningschef i CEPOS, Geert Laier Christensen. Han foreslår også, at al lovregulering får en "solnedgangsklausul", så den automatisk bliver sat ud af kraft efter en given dato.

Tanken om et regelstop falder dog ikke i god smag hos finansminister Lars Løkke Rasmussen. "Der er klart behov for at kigge på mængden af regler og minimere byrderne af dem. Men det er alt for simpelt, hvis det bare bliver en kvantitativ betragtning," siger Lars Løkke Rasmussen.

Op ad bakke

En af krumtapperne i regeringens omfattende kvalitetsreform er en omfattende afbureaukratisering: Medarbejdere i daginstitutioner, på plejehjem og på sygehuse skal bruge mere tid på pleje og mindre tid på papirarbejde. Ministerier skal udarbejde ambitiøse og konkrete planer for forenkling og afbureaukratisering på hvert deres område. Og hvert år skal de nye administrative byrder, som udvalgte love og bekendtgørelser pålægger kommunerne, offentliggøres.

Et blik tilbage i historiebøgerne giver dog et klart fingerpeg om, at det bliver op ad bakke

for Fogh-regeringen. Siden begyndelsen af 80'erne har skiftende regeringer lavet talrige forsøg på at fjerne overflødige regler. Men alle forsøg på afbureaukratisering har været uden den store succes.

Den konservative Poul Schlüter udtalte kort efter sin tiltræden som statsminister i september 1982 de berømte ord om, at "det skulle være lettere at være dansker". Efterfølgende tvang han ministerierne til at gennemgå deres regelsæt for at få ryddet ud i paragrafferne. Men allerede året efter slog Schlüter den daværende danmarkshistorie rekord med næsten 1.000 love og bekendtgørelser samt et hav af cirkulærer.

Seks år senere, i 1988, lancerede Schlüter sin store afbureaukratiseringsplan med samme formål og samme ringe succes. Som professor Jørgen Grønnegård Christensen dokumenterede i sin bog "Den usynlige stat" fra 1991, havde Schlüter-regeringen vedtaget endnu flere nye regler, end den havde afskaffet.

I 1992 blæste Schlüter på ny til angreb med "Operation regelstorm", men formåede ikke at fjerne indtrykket af, at den borgerlige-liberale regering i januar 1993 efterlod sig et Danmark, der var tættere reguleret end nogensinde før i historien.

Nyrup gik knap så aggressivt til værks. Han forsøgte i 1995 uden den store succes at tage hul på "kampen mod bøvet" ved at fjerne en del af bureaukratiet for virksomhederne. Mere håndfast fastslog han i sin trontale ved Folketingets åbning i 1996, at "det er nødvendigt, at samfundets regelgrundlag kommer til eftersyn og moderniseres. Færre og bedre regler – det er ledetråden."

Men ligesom i 80'erne forblev det ved retorikken. Dansk Industri kunne således ved sit årsmøde i 2000 præsentere en overraskende måling blandt mindre og mellemstore medlemsvirksomheder. De havde ikke længere ønsket om skattelettelse som førsteprioritet. Nu stod afbureaukratisering og regelforenkling øverst på deres ønskeseddel.

Tomme ord

Fogh og hans regering har løftet arven fra sine forgængere og erklæret bureaukratiet krig talrige gange siden 2001.

I 2002 lancerede Venstre en kampagne mod "Systemdanmark", hvor parolen lød: "Intet er fredet eller helligt. Alle love, regler, cirkulærer og systemer kommer under lup."

Regeringen udsendte samme år et frihedsbrev, der opfordrede alle landets kommuner og

regioner til at komme med ideer til at øge effektiviteten og kvaliteten i den offentlige sektor. Den modtog over 2.500 forslag til, hvordan staten kunne forenkle reglerne på stort set alle velfærdsområder fra børnepasning til begravelseshjælp.

VK-regeringen har også udpeget en såkaldt "regelforenklingsambassadør" i hvert ministerium. Og gennem årene har den udarbejdet adskillige handlingsplaner om regelforenklinger og administrative lettelser.

Men trods de mange initiativer har lovmøllen fået lov til at køre i stadig højere tempo. Undersøgelsen fra Dansk Erhverv dokumenterer, at antallet af nye regler er steget år for år helt frem til sidste folketingssamling.

Det overrasker ikke de politiske veteraner. "Vi, der har været med i gamet i så mange år, har talrige gange hørt om afbureaukratiseringer. Og hver gang er der nærmest kommet det stik modsatte ud af det," siger formand for Danske Regioner og tidligere næstformand i Socialdemokratiet, Bent Hansen.

Delte meninger

Om Fogh-regeringen så får større held med sin nye afbureaukratiseringsreform, er der delte meninger om.

De kilder, som Ugebrevet har talt med, vurderer, at en række initiativer i reformen uden tvivl vil få ryddet op i regeljungen. Det gælder f.eks. forslaget om at give institutioner større frihed til at yde service af høj kvalitet.

Men en række initiativer kan trække i stik modsat retning. F.eks. vil regeringen lave akkrediteringer på en række velfærdsområder, kommunerne skal i højere grad dokumentere deres indsats, og der skal indføres sammenlignelige brugerundersøgelser på børne-, ældre- og sundhedsområdet.

"Vi får aldrig det regelløse samfund. Den anden side af reglen er jo borgernes retssikkerhed. Derfor går øvelsen ud på at finde en mere begavet måde at styre den offentlige sektor på," siger Lars Løkke Rasmussen.

Flere ministerier er for længst gået på intensiv klapjagt efter unødvendige regler. Men endnu uden den helt store effekt. Se tekstboks.

Også læger, sygeplejersker, DJØFere og andre ansatte i sundhedsområdet risikerer at få væsentligt mere papirarbejde de kommende år. Den Danske Kvalitetsmodel, der er en del af regeringens kvalitetsreform, indebærer, at alle sygehuse fremover skal leve op til et hav af fælles standarder.

Målet er at sikre bedre behandlinger, reducere antallet af fejl, skabe bedre patientforløb og give sygehusene mulighed for at lære af hinanden erfaringer. Se også Ugebrevet nr. 4, 2008.

Bagsiden af medaljen er, at de ansatte kommer til at bruge en masse tid på at dokumentere deres evne til at leve op til kravene. Der er således hele 37 temaer i modellen, som stort set omfatter hele paletten af sygehusopgaver – fra ledelse og hygiejne over mere generelle temaer som medicinering og patienttransport til de mere konkrete behandlingsområder som lungekræft, mavesår og diabetes.

Operation regelflop

Siden 1980'erne har skiftende regeringer forsøgt at afbureaukratisere uden held.

MM | Klappjagt i ministerierne

Flere ministerier har allerede taget hul på kampen mod overflødige regler. Men de foreløbige resultater illustrerer, at det ikke altid er ligetil at nedbringe bureaukratiet.

Undervisningsminister Bertel Haarder, der har nedsat det såkaldte monsterudvalg til at finde frem til unødvendige regler, fik forrige uge grønt lys fra forligspartierne til at udmønte en række forslag om afbureaukratisering. Det drejer sig bl.a. om, at der fremover kun skal være én elev- og uddannelsesplan på 8. og 9. klassetrin, registreringen af fravær skal gøres lettere, og der skal være mindre bureaukratisk adgang til specialundervisning.

Men knap havde ministeren løftet sløret for planerne, før skoleledere, lærere og elever skød dem ned igen. De mener, at forslagene er alt for uambitiøse, og opfordrer politikerne til at gå langt mere radikalt til værks. De efterlyser først og fremmest, at skolerne får mulighed for i langt højere grad at tilpasse elevplanerne til de lokale forhold.

Beskæftigelsesområdet er et andet eksempel på, at det kan blive svært at trænge helt til bunds i regel-dyndet. Området er efterhånden blevet så kompliceret, at det kræver en juridisk doktorgrad og et avanceret GPS-system at navigere i de mange paragraffer. Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen erkender også, at der er alt for mange besværlige regler på hans område. De ansatte bruger for meget tid på papirarbejde i stedet for at skaffe ledige i job. Og de ledige har ikke nemmere ved at forstå det dybt komplicerede regelværk.

Derfor har ministeren for længst nedfældet en liste med 169 forslag til forenklinger og afbureaukratiseringer. Men siden er der ikke sket det store. Listen omfatter en bred vifte af forslag – fra små tiltag i it-systemerne til vidtgående initiativer, der kræver lovændringer. Nogle af forslagene er ved at blive ført ud i livet. Andre kommer til at indgå i de politiske forhandlinger senere på efteråret.

Men det er usikkert, hvor mange regler ministeren kan få politisk støtte til at afskaffe. Selvom partier som Socialdemokratiet og De Radikale signalerer stor vilje til at rydde op i regeljungen, kniber det mere med opbakningen, når det kommer til de konkrete regler.

.....

Tidsrøver

Ny sundhedsmodel sluger læger og sygeplejerskers tid.

Under hvert af disse 37 temaer er der en række målepunkter – såkaldte akkrediteringsstandarder. Under disse standarder – 104 i alt – er der et yderligere lag af såkaldte indikatorer.

Der er ingen tvivl om, at sygehuspersonalet vil få langt mere administrativt arbejde, når modellen bliver indført næste år. Det erkender regeringen da også. Modellen skulle efter planen være implementeret allerede, men på grund af den store pukkel af aflyste behandlinger oven på forårets strejke valgte regeringen sammen med de fem regioner at udskyde kvalitetsmodellen til næste år.

Personalet vil komme til at bruge masser af arbejdstimer på skemaer, procedurer og retningslinjer. Risikoen er, at kvalitetsmodellen

bliver så omfangsrig og detaljeret, at det ikke kommer til at stå mål med gevinsten. Breder der sig en opfattelse blandt sygehuspersonalet om, at den stor kvalitetsmodel er en bureaukratisk papirtiger uden mærkbare forbedringer, kan det lægge gift for hele projektet.

Når Anders Fogh Rasmussen i morgen bestiger talerstolen i Folketingssalen, vil afbureaukratiseringen uden tvivl blive et stort tema. Men om de mange løfter vil udkrystallisere sig i den tilbundsgående afbureaukratisering, som så mange parter har efterlyst i så mange år, er mere tvivlsomt. **MM**

Torben K. Andersen | tka@mm.dk

Den danske ledelseskanon

Hvad er de 12 største ledelsesbedrifter i Danmark?

Det spørgsmål har Mandag Morgen sammen med C3, DJØF, Dansk Erhverv, Finansforbundet, KVINFO, Mercuri Urval og Personalestyrelsen sat sig for at besvare. Målet er at skabe Danmarks første ledelseskanon.

Og du er inviteret til at være med. På websitet www.ledelseskanon.dk kan du nominere og vurdere ledelsesbedrifter, samtidig med at du kan deltage i den generelle debat om ledelse.

Den endelige udvælgelse af de 12 ledelsesbedrifter foretages af et kanonudvalg, der består af Kurt Klaudi Klausen (SDU), Majken Schultz (CBS), Per Nikolaj Bukh (AAU),

Per Jenster (CBS) & Steen Hildebrandt (ASB).

Du kan læse meget mere om projektet, kanonudvalget og partnerne på www.ledelseskanon.dk.

Nyhedernes Tænkotank

Mandagmorgen

Mercuri Urval

djøf

FINANS
FORBUNDET

DANSK
ERHVERV

C3 ledelse
og økonomi

PERSONALESTYRELSEN
FINANSMINISTERIET

KVINFO